

PROJEKT SUND I NATUREN

Referat/opsamling på midtvejsseminar – 17. januar 2019 på Vends Motorik- og Naturskole

Mødets formål:

At samle viden og erfaringer ind fra projektets første faser.

- Hvor langt vi er kommet? Hvilke aktiviteter gennemføres/planlægges at blive gennemført? Hvad viser de generelle erfaringer? Hvilken betydning har projektet haft for deltagerne?

Præsentationsrunde og introduktion

Ved mødet deltog 19 repræsentanter fra de 10 fokuskommuner: Fredensborg, Hjørring, Vejle, København, Vordingborg, Nordfyns, Vesthimmerland, Thisted og Tønder. Afbud fra Svendborg kommune.

Mødet blev indledt med at alle skulle fortælle: Hvad har været det bedste ved projekt Sund i Naturen.

Her blev bl.a. nævnt følgende:

- Det bedste ved at lave forløb eller aktiviteter i naturen er, at alle kan være med.
- At være med i projekt Sund i Naturen har skabt et netværk af fagpersoner, som arbejder med det samme område
- Det er skønt og givende at se og mærke at deltagere, som har det virkelig skidt, får det bedre
- Vi har fået nye og andre samarbejdspartnere
- Vi har lært nye naturområder at kende
- Der er nogen at dele frustrationerne med
- Det er fantastisk selv at mærke det på egen krop, når man er derude

Status fra Sund i Naturen

Overordnede kommentarer og opdateringer fra Christina B. Petersen:

- Vi har udgivet en lille folder "hold fast", som er en kort inspirationsguide til overgang fra kommunalt sundhedstilbud til fastholdelse i friluftsfælleskaber. Har I brug for trykte eksemplarer kan I rette henvendelse til Christina eller Mette i Friluftsrådet. Folderen kan downloades på vores hjemmeside her. Det kommende år vil have fokus på inddragelse af de lokale foreninger.
- Vi har desuden udgivet nogle artikler i samarbejde med foreningen "Dansk Friluftsliv". Vi har et begrænset antal eksemplarer i Friluftsrådet – alle fokuskommuner kan frit rekvirere 5-10 blade pr. kommune. Se nyhed på vores hjemmeside [her](#)
- Vi har fået samlet oplysninger om alle SIN indsatser/forløb i et sammenfatningsskema, som er sendt ud. Rettelser og ændringer bedes sendes til Christina hurtigst muligt, da dette skema vil blive brugt som basis for den videre proces med at beskrive de forskellige forløb og evaluere dem.
- I den kommende periode vil vi danne os til overblik over tidsplanen for planlagte aktiviteter i foråret 2019. Vi kontakter jer, for at få input til den nødvendige information.
- Spørgeskemaet er klart til brug. Vi har lavet et udkast til deltagerinformation og også samtykkeerklæring, som I kan anvende. Materialet kan downloades fra hjemmesiden [her](#)
- De første data er blevet analyseret fra Fredensborg og viser spændende resultater. Se figur i oplægget.
- **Generelle tendenser på tværs af alle SIN indsatser:** indsatserne for børn var præget af legende, kreative og familieorienterede elementer, for kronikere var de meget træningsprægede, for voksne med stress, angst og depression var de væsentligt mere sanseligt orienterede, mens de for de ældre havde et stærkt socialt fokus. Yderligere ses forskelle i indsatsernes måde at rekruttere borgere på. Metoderne for børn har overvejende været via aftaler med institutioner, mens de for samtlige voksne grupper primært gik gennem kommunale instanser/indsatser – dog med den bemærkning, at indsatserne for stress, angst og depression også havde en markant grad af selvhenvendelser enten fra borgerne selv eller fra deres pårørende. De hyppigst involverede faggrupper er fysioterapeuter/ergoterapeuter og/eller naturvejleder/friluftvejledere.

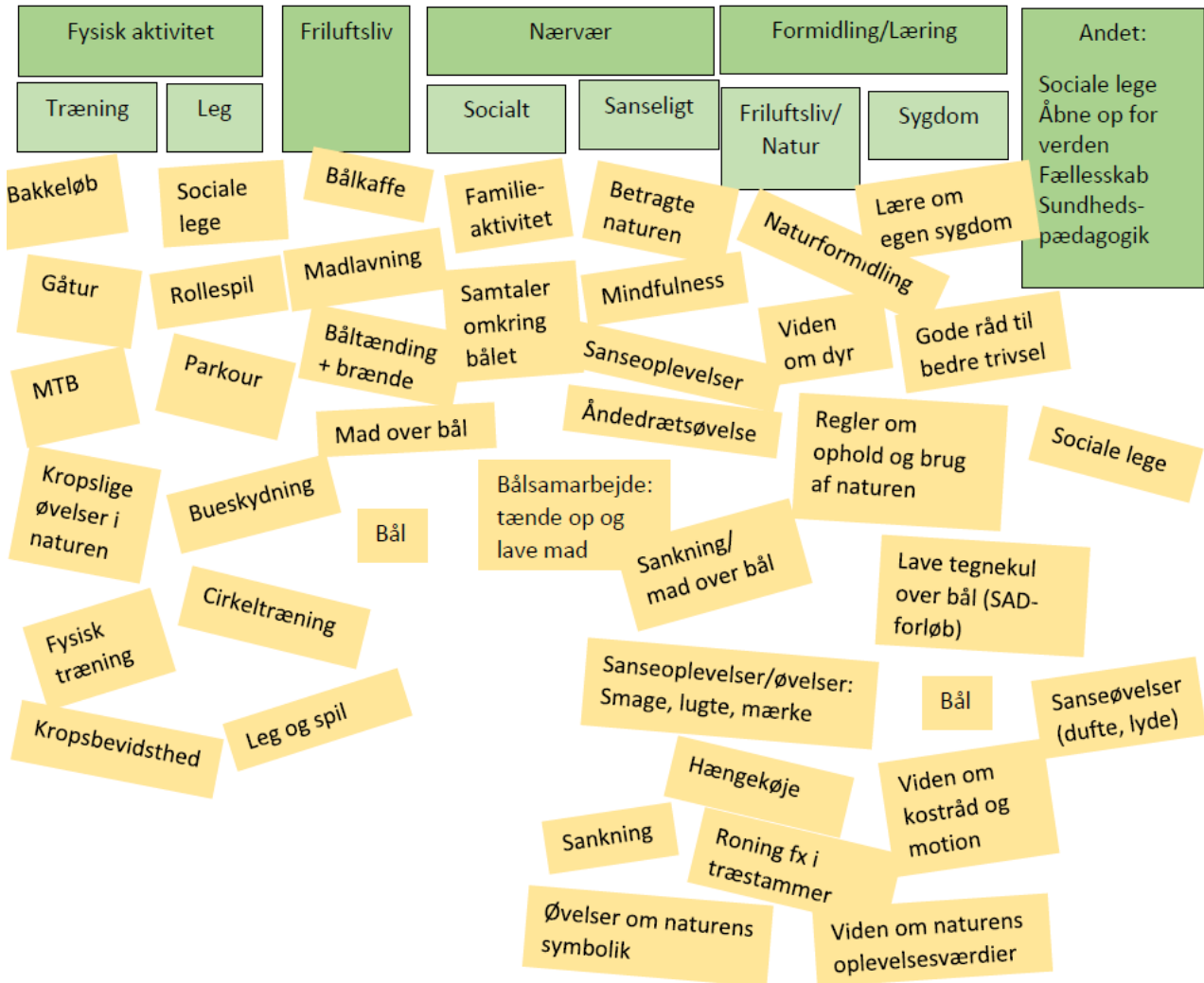
SUND I NATUREN

Friluftsrådet

Deltagerne blev bedt om at kategorisere deres aktiviteter:

Inputs fra fokuskommunerne til kategorisering af aktivitetstyper

Evaluering

Søren Andkjær, Syddansk Universitet, fremlage evalueringsplanen for projektet. Evalueringen forestås af Søren Andkjær som projektleder og Trine Top Thagaard Wengel, Videnskabelig assistent, varetager dataindsamling og analyse. Søren's slides fra seminaret kan findes [her](#).

- Projekterne evalueres kvalitativt på baggrund af interviews med projektansvarlige, projektgrupper og deltagende borgere og ses ift. projekternes respektive målsætninger og programteori. Det tilstræbes, at interviewene gennemføres i afslutningen af de specifikke forløb eller kort tid efter, at de er afsluttet. Derfor vil vi i den kommende tid udvælge de cases, som skal indgå i den dybdegående evaluering. Der udvælges 5-7 cases udvælges ud fra følgende kriterier:
- Forløbets aktiviteter tager udgangspunkt i den generelle forståelsesramme for projekt Sund i Naturen:
 - Holdbaseret forløb
 - Hele (eller en overvejende del af) forløbet afholdes i naturen
 - Aktiviteterne har et sundhedsfremmende eller forebyggende fokus
 - Forløbet er forankret i kommunen og bygger på et tværfagligt samarbejde
 - Aktiviteterne i forløbet er tilpasset den aktuelle målgruppe
 - Involvering af foreninger/civilsamfund mhp. fastholdelse
 - Gerne baseret på individuel programteoretisk tilgang
- En spredning over de 10 deltagne fokuskommuner
- Forløbets aktiviteter afholdes i 1. og 2. kvartal af 2019

Spørgsmål til evalueringsprocessen kan rettes til enten Søren, Trine eller Christina

Erfaringsudveksling på tværs

Deltagerne blev fordelt i 3 grupper på tværs af målgruppe, hvor de skulle drøfte følgende:

- A. Organisering
- B. Rekruttering og Fastholdelse
- C. Aktiviteter, faciliteter og fysiske rammer

Følgende inputs blev samlet:

ORGANISERING

Hvad Har vi gjort?		Hvad vil vi gøre fremover?	
 Hvad er gået godt/har været en succes?	 Hvad har været svært/gik ikke som forventet	 Hvad skal vi gøre mere af?	 Hvilke udfordringer skal vi håndtere?
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrakt med friluftsrådet, der kan trækkes frem – det skaber commitment • Besøg af Friluftsrådets direktør Jan Ejlsted, der kunne stille spørgsmål til borgmester, kommunaledelse m.fl. • Natur er en ressource – det står i strategiplanerne • Samarbejde – kan lære af forskellige faggrupper • Generel opbakning fra kollegaer • Nemt med tværfagligt samarbejde i naturen 	<ul style="list-style-type: none"> • Er det en KAN eller en SKAL opgave? • Projekt på projekt – mange tænker hvad bliver det næste? • Forskellige faggruppe er til tider en udfordring • At skulle arbejde i ”nye” rammer for nogle undervisere • Økonomi (tiden skal tages fra andre arbejdsopgaver) • Mere verificeret/rigtigt at lave aktiviteter inde • Opbakning fra ledelsen -> synliggøre arbejdet fra ledelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortælle de gode historier • At kunne bruge evalueringen fremadrettet 	<ul style="list-style-type: none"> • Tid til planlægning • Finde det strategiske værktøj til at knække koden • Ledelsesmæssig opbakning (evt. ledere med ud i praksis) • Bred organisering på tværs (ikke personbåret) • At tænke natur naturligt ind i et større billede.

Rekruttering

Hvad Har vi gjort?		Hvad vil vi gøre fremover?	
 Hvad er gået godt?	 Hvad har været svært?	 Hvad skal vi gøre mere af?	 Hvilke udfordringer skal vi håndtere?
<ul style="list-style-type: none">• Bruge eksisterende kanaler til at få kontakt til borgerne (hvis der allerede er skabt en indgang)• Bruge andre metoder/flere kanaler	<ul style="list-style-type: none">• Én til én opsporing er vanskelig og tidskrævende	<ul style="list-style-type: none">• Spille ind i eksisterende strukturer• Brede det mere ud – fx anvende sociale medier, biblioteker, sundhed.dk m.fl.• Central forankret/udgangspunkt – det gør koordinering lettere	<ul style="list-style-type: none">• Et koncept kan ikke nødvendigvis overføres til en anden kontekst (fx et til bud til mænd fungerer ikke nødvendigvis for kvinder)• Naturen fungere til mænd – men kvinder vil gerne (også) lave inde-aktiviteter• Forventningsafstemning – der er ofte forskellige forventninger til forløbet mellem den ansvarlige tovholder og den, som skal rekruttere

Fastholdelse

Hvad Har vi gjort?		Hvad vil vi gøre fremover?	
 Hvad er gået godt?	 Hvad har været svært?	 Hvad skal vi gøre mere af?	 Hvilke udfordringer skal vi håndtere?
<ul style="list-style-type: none">• Bruge frivilligcentrene – de har kontakten til de frivillige		<ul style="list-style-type: none">• Tilbud der matcher de aktiviteter, som de har prøvet i det kommunale tilbud• Kontaktperson fra tidligere forløb• Opfordre kommunerne og frivillige til at arbejde sammen• Faciliteter og til bud til personer, der også har plads til motionsuvante	<ul style="list-style-type: none">• Vi skal tænke i andre end traditionelle foreninger• Vi skal ikke tro at det sker af sig selv – det kræver en stor indsats og opbakning (det skal prioriteres politisk og ledelsesmæssigt og anerkendes at man ikke bare kan kaste det ud til foreningerne).

SUND I NATUREN

Friluftsrådet

Aktiviteter, Faciliteter, Rammer

Bemærk at figuren er opbygget på anden vis end de to forrige.

Aktiviteter		Faciliteter	
 Hvad er gået godt/har været en succes?	 Hvad har været svært/gik ikke som forventet	 Hvad er gået godt/har været en succes?	 Hvad har været svært/gik ikke som forventet
<ul style="list-style-type: none">• Det er nok med få aktiviteter• Træk tempoet ud• Kom ud i god tid – det er vigtigt selv lige at lande• At lave samarbejdsøvelser• At den enkelte selv kan tilpasse intensiteten• Rummelighed ift. personlighed	<ul style="list-style-type: none">• Planlagt for mange forløb i begyndelsen• Man skal være opmærksom på at det tager tid at lære hinanden at kende• Stilletid er svært for deltagerne	<ul style="list-style-type: none">• Egen bålplads• Mulighed for booking af facilitet	<ul style="list-style-type: none">• Manglende naturområder – med uforstyrret natur• Grejbanker som ikke kan deles på tværs af forvaltninger• Manglede økonomi til indkøb af udstyr

SUND I NATUREN

Rundvisning og inspiration fra Vends Motorik- og Naturskole v. Sten Egholm Jørgensen.

Sten er uddannet lærer og har drevet sit virke indenfor efterskole, det social pædagogiske, friskole og det frivillige børne- og ungdomsarbejde. Sten er med til at drive Udelivsvejleder-uddannelsen. Sten fortalte om gårdens visioner og om planerne for fermtiden. Se mere om deres tilbud [her](#)

Hvad drømmer vi om?

Sund i Naturen går ind i sin sidste fase, og vi vil derfor meget gerne have indblik i hvad visionerne er for fremadrettede indsatser på området. Derfor blev deltager spurgt ind til hvad de drømmer om. Inputs ses nedenfor:

Hvad drømmer vi om?

- Viden om hvilke oplevelsesværdier der er, og hvilken betydning de har
- Aktivitet uden et krav om evidens
- Specifikke uddannelse til frivillige
- Natur og udeliv i praksis fra 0-100 (vugge til grav) – ikke kun sundhed
- Bedre tilgængelighed – faciliteter, kendskab til muligheder og muligheder for dem med særlige behov (fx motionsuvante)
- Grejbanker eller grejopbevaring
- Friluftsbuss/grejbus, som kan fungere både som opbevaring, transport og evt. inkludere en guide (placeret i frivilligcentret)
- Alt projekter kommer i drift – forankret som fast tilbud
- Flytte ALLE tilbud udenfor

SUND I NATUREN

Friluftsrådet

Strategi – hvordan skal vi komme dertil? Og hvad kan Friluftsrådet bidrage med?

Fra drøm til virkelighed

- Friluftskommune fra 0-100 (alle eller mange af kommunens til bud foregår i det fri). Herunder samarbejde på tværs jf. Svendborg som idrætskommune
- Friluftsrådet kan hjælpe med relevant kompetenceudvikling fx udvikling af kursustilbud til både foreninger og kommunale medarbejdere
- Politisk fokus
- Støtte til faciliteter, som underbygger
- Inddragelse af FR's lokale frivillige?
- Fokus på evidens og dokumentation (Mere viden om...). Friluftsrådet som en national aktør i samarbejde med forskningen
- Inspiration fra udlandet
- Samarbejde med andre aktører fx Sund By Netværket, uddannelsesinstitutioner e.l.

Opsamling og evaluering af dagen

Der var en generel tilfredshed med dagen. Der blev givet udtryk for, at der havde været mere tid til videndeling. Rammerne for mødet blev ros – dejlig mad og skønne omgivelser. Der blev efterspurgt mere inspiration fra andre udefra – gerne viden om fx naturens oplevelsesværdier. Kobling af teori til praksis.

Næste møde er midtvejsseminar d. 6. marts.